

ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

www.iph.mk

Ул. "50 Дивизија" бр.6, 1000 СКОПЈЕ

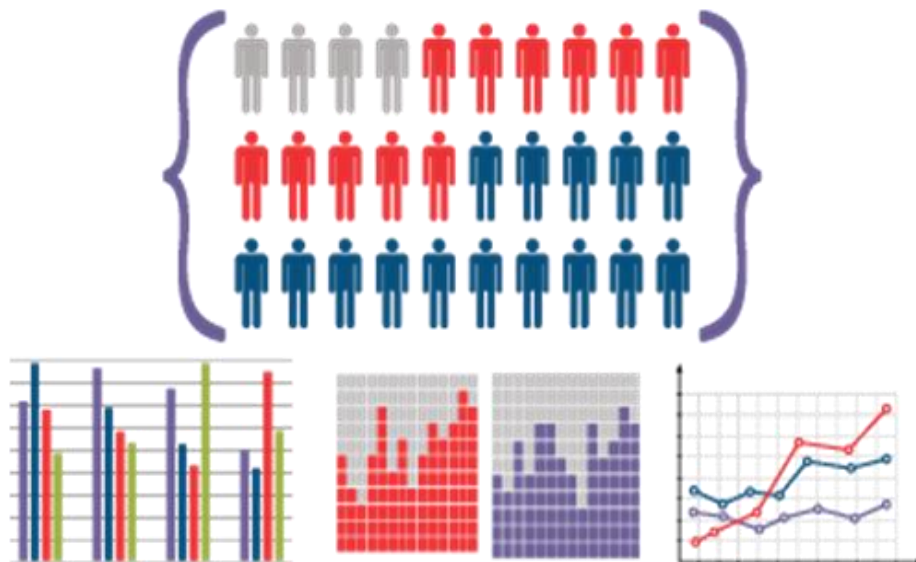
Тел: 02 3 125 044, 3 223 033; Факс: 02 3 223 354

ОДДЕЛ ЗА ЕПИДЕМИОЛОГИЈА НА ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА

ОДДЕЛЕНИЕ ЗА ПРЕВЕНЦИЈА И КОНТРОЛА НА ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА

БИЛТЕН

за движењето на акутните заразни заболувања во Република Северна Македонија
во месец **м а р т**, 2023

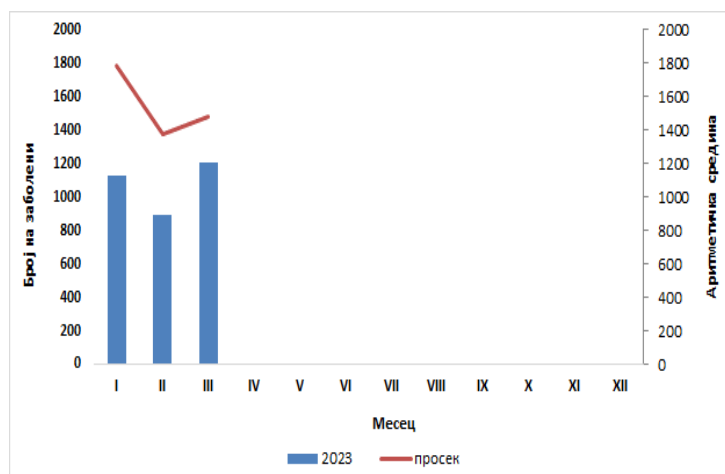
Скопје, 13.04.2023

Во текот на март 2023 година, во Република Северна Македонија, пријавени се вкупно **1.205** заболени лица од акутни заразни заболувања (без COVID-19, грип, туберкулоза, СИДА, АФП и хронични носителства на хепатит Б и Ц и ХИВ) со вкупна инциденца од **65,6 на 100.000 жители**.

Вкупниот број на пријавени лица во месец март е за 35,4% поголем во однос на претходниот месец февруари 2023 (n=890). Во однос на месец март 2022 (n=258) се регистрира зголемување на пријавените лица од акутни заразни заболувања за 4,7 пати, додека во однос на аритметичката средина за петгодишниот период се регистрира намалување од 18,8% (n=1.484). (Графикон 1)

Во вкупниот број на заболени во 2023 година, регистрираните случаи во месец март учествуваат со 37,5%. Кумулативниот број на пријавените во 2023 (n=3.217) е за 5,8 пати зголемен во однос на кумулативата за истиот период во 2022 година (n=558).

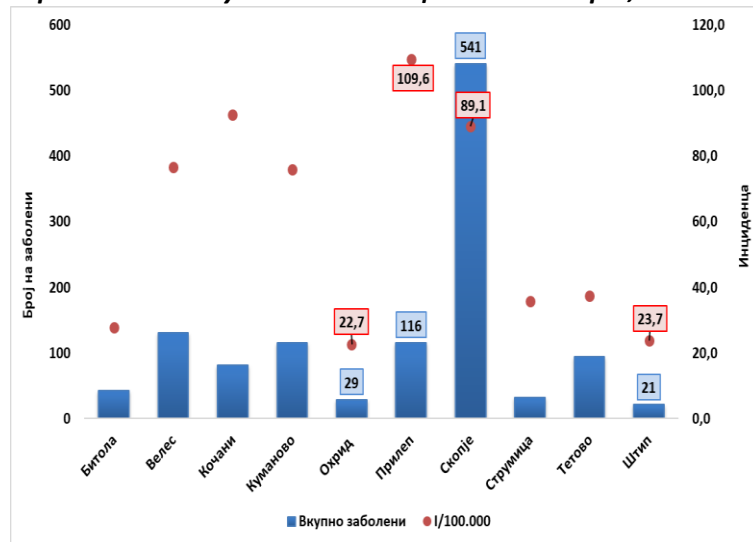
Графикон 1. Број на пријавени лица со заразни болести по месеци во 2023 и аритметичка средина

Најголем број акутни заразни заболувања на ниво на ЦЈЗ е пријавен на територија на ЦЈЗ Скопје (n=541; 44,9%), а најмал број е пријавен во ЦЈЗ Штип (n=21; 1,7%). (Графикон 2)

Највисока инциденца на 100.000 жители на ниво на ЦЈЗ е регистрирана на територијата на ЦЈЗ Прилеп (I=109,6/100.000), а најниска е инциденца во ЦЈЗ Охрид (22,7/100.000). (Графикон 2)

Графикон 2: Број на пријавени и инциденца од акутни заразни заболувања по ЦЈЗ во март, 2023

Десетте најчесто пријавувани акутни заразни заболувања во месец март учествуваат со 99,5% во вкупниот број на заболени во месецот и бележат инциденца од 65,3/100.000 жители. (Табела 1)

Табела 1: Десет најчесто пријавувани акутни заразни заболувања во март, 2023

Заболување	Број	I/100.000
Овчи сипаници	911	49,6
Ентероколитиси	168	9,1
Шуга	32	1,7
Скарлатина	28	1,5
Инфективна мононуклеоза	24	1,3
Бактериски алиментарни инфекции и интоксикации	9	0,5
Сифилис	9	0,5
Салмонелози	8	0,4
Вирусен хепатитис Б	7	0,4
Инфекции со Хламидија	3	0,2
Вкупно	1.199	65,3

Првите две најчести заразни заболувања (овчи сипаници и ентероколити), учествуваат со 89,5% во вкупниот број на заболени, а со 90,0% во десетте најчесто пријавени акутни заразни заболувања во месец март 2023 година.

Во текот на март, најчесто регистрирано акутно заразно заболување се овчи сипаници со вкупно 911 пријавени лица. Тие во вкупниот број на заболени во месецот учествуваат со 75,6%, а во групата на десетте најчести заразни заболувања за овој месец учествуваат со 76,0%.

Во однос на претходниот месец февруари 2023, се регистрира зголемување на бројот на пријавени од овчи сипаници за 30,1%, а во однос на месец март 2022 се регистрира зголемување за 7,3 пати. Во однос на аритметичката средина се регистрира зголемување од 61,8%.

Во вкупниот број на регистрирани овчи сипаници во 2023, пријавените случаи во март учествуваат со 35,8%. Во вкупниот број на регистрирани акутни заразни заболувања во 2023 година, овчи сипаници учествуваат со 79,2%.

Кумулативниот број на заболени од овчи сипаници во 2023 е за 8,3 пати поголем во однос на кумулативата за истиот период во 2022.

На второ место по број на пријавени заболени во месец март се **ентероколитите**, со 168 случаи. Во вкупниот број на заболени во месецот и во групата на десетте најчести заразни заболувања учествуваат со 14,0%.

Во однос на претходниот месец февруари 2023, се регистрира зголемување на бројот на заболени лица од ентероколити за 52,7%, а во однос на месец март 2022 се регистрира зголемување од 2,4 пати. Во однос на аритметичката средина се регистрира намалување од 72,4%.

Во вкупниот број на пријавени ентероколити во 2023, бројот на заболени во март учествуваат со 43,2%. Во вкупниот број на регистрирани акутни заразни заболувања во 2023 година, учеството на ентероколити е 12,1%.

Кумулативниот број на пријавени ентероколити во 2023 е зголемен за 2,9 пати во однос на кумулативата за истиот период во 2022 година.

Во однос на поделбата на **акутните заразни заболувања по групи** во март, најголем број припаѓаат на **капкови заболувања** ($n=964$; 80,0%) (Графикон 3), со инциденца од 80,0/100.000. Од нив, најголем број, процент ($n=911$; 94,5%) и инциденца ($I=49,6/100.000$) чинат пријавите за овчи сипаници. Во оваа група се пријавени 28 случаи на скарлатина ($I=1,5/100.000$), 24 случаи на инфективна мононуклеоза ($I=1,3/100.000$) и 1 случај на Легионерска болест.

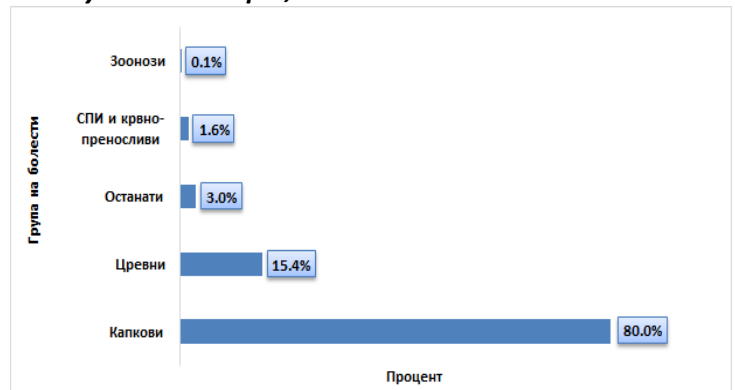
Во месец март пријавени се 185 случаи на заболени од групата на **цревни заболувања** (15,4%; $I=10,1/100.000$) (Графикон 3). Од нив, најголем број, процент ($n=168$; 90,8%) и инциденца ($I=9,1/100.000$), чинат пријавите за ентероколитиси. Дополнително се пријавени 9 случаи на бактериски алиментарни инфекции/интоксикации ($I=0,5/100.000$) и 8 случаи на салмонелози ($I=0,4/100.000$).

Во групата на **сексуално и крвно преносливи инфекции** (без ХИВ/СИДА) се регистрирани 19 заболени лица (1,6%; $I=1,0/100.000$) (Графикон 3), и тоа пријавени се 9 случаи на сифилис, 7 случаи на вирусен хепатитис Б и 3 случаи на хламидија. (Табела 1 во Прилог).

Во групата на **зоонози**, во месец март е пријавен 1 случај на ехинококоза (Графикон 3).

Во групата на **останати акутни заразни заболувања**, во март се регистрирани 36 случаи (3,0%; $I=2,0/100.000$) (Графикон 3), од кои 32 случаи на шуга, 2 случаи на вирусен енцефалитис и по 1 случај на неодреден вирусен хепатитис и бактериски менингитис.

Графикон 2: Структура на заболени по групи на заболувања во март, 2023

ХИВ/СИДА И ДРУГИ СЕКСУАЛНО ПРЕНОСЛИВИ ИНФЕКЦИИ

Во текот на месец март, пријавени се 3 случаи на ХИВ/СИДА. Од пријавените лица 2 се со ХИВ, а 1 е со СИДА.

Пријавените лица се од машки пол и се 2 од Скопје и 1 од Битола. Лицата се на возраст од 20-36 години. Едно лице е хетеросексуалец, а две лица се MSM (Табела 3 во Прилог).

Во текот на месец март не се регистрирани смртни случај од ХИВ/СИДА.

Согласно постоечката евиденција на пријавени случаи (заклучно со 31.03.2023), кумулативниот број на лица регистрирани со ХИВ/СИДА во Р. Северна Македонија, за периодот 1987–2023, изнесува 594, и тоа:

- 123 лица починале,
- 468 лице живее со ХИВ/СИДА.

ВАКЦИНО-ПРЕВЕНТАБИЛНИ ЗАБОЛУВАЊА

Во однос на вакцино-превентабилните болести, во март 2023, регистрирани се 7 случаи, сите 7 случаи со вирусен хепатитис Б. (Табела 2 во Прилог).

Регистрираните случаи на вирусен хепатитис Б според возраста на заболениите, не подлежат на имунизација согласно календарот за задолжителна имунизација во РСМ. Дијагнозата е потврдена лабораториски.

СОСТОЈБАТА СО COVID-19 ВО Р.С. МАКЕДОНИЈА

Институтот за јавно здравје подготвува дневно инфо за состојбата со COVID-19 во државата и неделна информација со епидемиолошки податоци кои се темелат на обработка на податоците пристигнати преку електронскиот систем за евиденција согласно пријавите од лабораториите и анкетите добиени од ЦЈЗ/ПЕ. Дневната информација, како и неделната информација се достапни на веб страната на Институтот за јавно здравје на РСМ <https://www.iph.mk>.

Од почетокот на пандемијата, заклучно со 31.03.2023, пријавени се вкупно 347.803 потврдени случаи на COVID-19 ($I=18.936,2/100.000$) и 9.731 смртен случај ($Mt= 529,8/100.000$).

ГРИП/ ЗАБОЛУВАЊА ШТО ЛИЧАТ НА ГРИП

Согласно извештајот на Flu News Europe, активноста на грипот продолжува да се зголемува низ Европскиот регионот и покажа порана сезонска активност споредено со периодот пред COVID-19-пандемијата. Заклучно со 13-та недела, во сезоната 2022-2023, земјите се соочуваат со мешана циркулација на вируси на грип. Се детектираат вирусите на грип тип А и Б, со доминација на Influenza B во сентинел и редовниот надзор.

Во Р. Северна Македонија во текот на месец март, пријавени се вкупно 2.023 случаи ($I=110,1/100.000$). Од нив, најголем број на заболени ($n=316$) се пријавени од Дебар.

Во сезоната 2022/2023 вкупниот број на случаи на грип/ заболувања слични на грип изнесува 10.216 ($I=556,2/100.000$). Од нив, најголем број на заболени ($n=1.522$) се пријавени од Струмица, а највисока кумулативна инциденца е регистрирана во Дебар ($4.526,4/100.000$).

Во однос на дистрибуцијата по возрастни групи, најголем број на заболени се пријавени во возрастната група која опфаќа најголем дел од населението (од 15-64 години) – 6.188 случаи (62,3%), а највисока инциденца ($1.075,4/100.000$) се регистрира кај децата на возраст од 0-4 години ($n=1.038$).

Во Вирусолошката лабораторија на ИЈЗ, од почетокот на сезоната, пристигнати се 5.452 материјали од здравствени установи од амбулантски и болнички пациенти. Од нив, регистрирани се 228 позитивни случаи, 91 случаи на Influenza A(H3), 96 случаи Influenza A/H1pdm, 30 случаи на Influenza A несубтипизирани, 10 случаи на Influenza B Victoria и 1 случај на Influenza B.

ЕПИДЕМИИ

Во текот на месец март, до Институтот за јавно здравје не се пристигнати пријави за **епидемија на заразна болест**.

СМРТНИ СЛУЧАИ

Во текот на месец март пријавен е еден смртен случај од акутни заразни заболувања (без COVID-19, грип, туберкулоза, СИДА, АФП и хронични носителства на хепатит Б и Ц и ХИВ).

Починатото лице е со бактериски менингит, на 70 годишна возраст, од Скопје. Лицето било хоспитализирано и лекувано на Клиника за инфективни и фебрилни состојби - Скопје. Случајот е докажан лабораториски и клинички. Пациентот е починат во болнички услови во КИБФС на 06.03.2023.

ЛАБОРАТОРИСКИ ИЗОЛИРАНИ ИЛИ НА ДРУГ НАЧИН ДОКАЖАНИ ПРИЧИНТЕЛИ НА ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА И РЕЗИСТЕНЦИЈА НА АНТИБИОТИЦИ

Во овој Билтен е даден приказ на евидентираните Пријави за изолиран-докажан причинител на заразна болест и резистенција на антибиотици, пристигнати во ИЈЗ во текот на месец март, 2023 година (n=871) (Табела 4 во прилог).

Пријави се добиени од микробиолошките лаборатории од териториите на 9 ЦЈЗ. Најголем број пристигнати пријави се од лабораториите кои се наоѓаат на територијата на ЦЈЗ Скопје (n=684; 78,5%). (Табела 4 во Прилог).

Најчесто пријавени причинители во месец февруари се: *MRSA* (n=274; 31,5%), *HPV* (n=67; 7,7%) и *Chlamydia trachomatis* (n=47; 5,4%).

Во однос на пријавите за резистенција на антибиотици, покрај *MRSA*, листа на резистенција е добиена за *Escherichia coli ESBL*, *Proteus mirabilis* и *Klebsiella pneumoniae ESBL*.

Во однос на лабораториите кои пријавуваат резистенција, пријавите се од микробиолошките лаборатории на територијата на ЦЈЗ Битола, ЦЈЗ Струмица, ЦЈЗ Скопје и ЦЈЗ Велес.

БОЛЕСТИ КОИ СЕ РЕГИСТРИРААТ КАЈ СТРАНКИ ДРЖАВЈАНИ

Во текот на месец март, *не се пристигнати пријави* за заразни заболувања кај странски државјани кои престојувале во Република Северна Македонија.

Кузмановска Г., Караџовски Ж., Ставридис К., Кочински Д., Кирковиќ Колевска К., Трајковска И., Кенаноглу Б., Положани Е., Цветановска Ж., Столеска Илиоска Р., Исмани М. Чибешева Д., Биљали Е., Фејзула А.